

Hướng dẫn **Soạn văn 6 bài: Sọ Dừa (Truyện dân gian Việt Nam)** trang 39 sgk Ngữ văn 6 tập 1 nằm trong bộ sách "Chân trời sáng tạo" được biên soạn theo chương trình đổi mới của Bộ giáo dục. Cùng đến với những hướng dẫn cụ thể và lời giải chi tiết sau đây để nắm vững bài học hiệu quả hơn nhé.

Chuẩn bị đọc

1. Đã bao giờ em đánh giá người khác chỉ qua hình thức bên ngoài? Cách đánh giá như vậy có chính xác không?
2. Nhan đề văn bản gợi cho em liên tưởng gì?

Lời giải

1. Đã bao giờ em đánh giá người khác chỉ qua hình thức bên ngoài? Cách đánh giá như vậy có chính xác không?

Có những khi em đánh giá người khác qua hình thức bên ngoài, ví dụ như nhìn vào cách ăn mặc của bạn đó để nhận xét. Các đánh giá như vậy không hoàn toàn chính xác, vì hình thức bên ngoài không thể hiện hết được về một con người.

2. Nhan đề văn bản gợi cho em liên tưởng về một người có ngoại hình giống như những con người bình thường, có vẻ ngoài khác lạ.

Trải nghiệm cùng văn bản

1. Những chi tiết trong phần mở đầu giúp em biết được gì về nhân vật Sọ Dừa?
2. Theo em, Sọ Dừa tìm được lẽ vật hay không?

Lời giải

1. Trong phần mở đầu đã giới thiệu về sự ra đời kì lạ của Sọ Dừa: bà mẹ vào rừng hái củi, thấy cái sọ dừa bên gốc cây to đựng đầy nước đã uống và rồi có mang. Bà sinh ra một đứa bé không chân không tay, tròn như quả dừa, cất được tiếng nói xin người mẹ nuôi mình => Những chi tiết ấy đã nói lên sự ra đời kì lạ của Sọ Dừa

2. Theo em, Sọ Dừa sẽ tìm được lẽ vật, bởi những con người hiền lành, lương thiện, chịu nhiều thiệt thòi sẽ thường nhận được sự giúp đỡ, thể hiện ước mơ của nhân dân ta "ở hiền gặp lành"

Suy ngẫm và phản hồi

1. Truyện cổ tích thường kể về nhân vật bất hạnh (người mồ côi, người mang lốt vật...), nhân vật dũng sĩ, nhân vật thông minh. Theo em, Sọ Dừa thuộc kiểu nhân vật nào?
2. Sắp xếp lại các sự việc theo đúng trình tự xảy ra trong truyện:
 - a. Bà mẹ đi hái củi, uống nước trong sọ dừa rồi có mang, sinh ra Sọ Dừa dị hình dị dạng.
 - b. Sọ Dừa chăm lo học hành, đỗ trạng và đi sứ.
 - c. Sọ Dừa đi sứ về, hết sức vui mừng khi gặp lại vợ trên đảo.
 - d. Ở nhà phú ông, Sọ Dừa gặp được cô út và kết hôn với cô, trút bỏ lốt xấu xí.

- đ. Hai người chị hại em, đẩy vợ Sọ Dừa xuống biển.
- e. Nhờ làm theo lời dặn của chồng, người vợ thoát nạn và sống trên đảo hoang.
- g. Hai người chị xấu hổ bỏ đi biệt xứ.
- h. Sọ Dừa xin đi chăn bò ở nhà phú ông để phụ giúp mẹ già.
- 3. Phẩm chất của nhân vật trong truyện cổ tích thường được bộc lộ qua chuỗi hành động xuyên suốt tác phẩm. Điều này được thể hiện như thế nào qua nhân vật Sọ Dừa?
- 4. Hãy chỉ ra các yếu tố kì ảo được sử dụng trong truyện Sọ Dừa. theo em, các yếu tố kì ảo trong truyện này có vai trò gì?
- 5. Xác định đề tài của truyện
- 6. Cho biết chủ đề của truyện.
- 7. Qua truyện Sọ Dừa, em học gì về cách nhìn nhận, đánh giá con người?

Lời giải

- 1. Truyện cổ tích Sọ Dừa thuộc kiểu nhân vật bất hạnh - người có hình dạng xấu xí.
- 2. Sắp xếp các sự việc theo trình tự đúng: a - h - d - b - đ - e - c - g
- Các sự việc trong truyện cổ tích được sắp xếp theo thứ tự tự nhiên, theo trình tự thời gian, sự việc gì xảy ra trước kể trước, việc gì xảy ra sau kể sau.
- 3. Phẩm chất của nhân vật Sọ Dừa được bộc lộ qua chuỗi hành động xuyên suốt tác phẩm, Sọ Dừa rất tài giỏi, thông minh được thể hiện qua các chi tiết:
 - Chàng chăn bò rất giỏi: ngày nắng cũng như ngày mưa, bò con nào con nấy bụng no căng.
 - Tài thổi sáo rất hay (tiếng sáo véo von).
 - Giục mẹ hỏi con gái phú ông làm vợ và sắm đủ lễ vật theo yêu cầu của phú ông (một chĩnh vàng cốm, mười tấm lụa đào, mười con lợn béo, mười vò rượu tăm).
 - Đỗ trạng nguyên (Sọ Dừa tỏ ra thông minh khác thường, ngày đêm miệt mài đèn sách và đỗ trạng nguyên).
 - Sọ Dừa có tài dự đoán, lo xa mọi chuyện (khi chia tay vợ, chàng đưa cho vợ một hòn đá lửa, một con dao và hai quả trứng gà, dặn dặt theo người phòng khi dùng đến)
- 4. Các yếu tố kì ảo được sử dụng trong truyện Sọ Dừa:
 - Sự ra đời của Sọ Dừa: bà mẹ uống nước từ cái sọ dừa bên gốc cây to và có mang, sinh ra Sọ Dừa không có tay chân, tròn như quả dừa.

Chàng đi chăn bò cho phú ông, không có chân tay nhưng chăn bò rất giỏi.

Sọ Dừa biến thành chàng trai khôi ngô, thối sáo chăn bò, có tiếng động chàng trai biến mất, chỉ còn lại Sọ Dừa nằm lẫn lóc ở đấy.

Vợ Sọ Dừa bị hai cô chị hại đẩy xuống biển, cô lấy dao đâm chết cá và mô bụng chui ra.

Vai trò của các yếu tố thần kì:

- Giúp thể hiện bản chất tốt đẹp của Sọ Dừa ẩn trong vẻ xấu xí bên ngoài, giúp cho cuộc đời của Sọ Dừa tiên lên một trang mới: chăn bò rất giỏi, gặp được con gái phú ông và cưới làm vợ.

- Thể hiện được ước mơ của nhân dân về những người hiền lành, lương thiện sẽ gặp được những điều tốt đẹp trong cuộc sống (bố mẹ của Sọ Dừa hiếm muộn nhưng hiền lành, chịu khó đã được có con; Sọ Dừa dù hình dạng xấu xí nhưng lấy được người vợ hiền lành, nhân hậu; vợ Sọ Dừa đã thoát khỏi hoạn nạn).

- Giúp cho truyện trở nên hấp dẫn, gây hứng thú với người đọc.

5. Đề tài của truyện: Đề cao giá trị đích thực, vẻ đẹp bên trong của con người. Khẳng định giá trị đích thực của con người là các phẩm chất tinh thần bên trong.

6. Chủ đề của truyện: Truyện thể hiện ước mơ, nguyện vọng của nhân dân về sự đổi đời cho người thiệt thòi đau khổ, mơ ước cho sự công bằng xã hội. Người tài giỏi đức độ phải được sống hạnh phúc, còn kẻ ác tham lam sẽ bị trừng trị thích đáng.

7. Qua truyện Sọ Dừa, em học được bài học đó là không nên nhìn nhận, đánh giá con người chỉ qua vẻ bề ngoài mà cần coi trọng phẩm chất, tính cách, vẻ đẹp bên trong tâm hồn của họ.